

Si Surat na ni Pablo konran Taga GALACIA

Say Maipa'ka' konan Sitin Surat

Siti nin surat ket ibat ya kona ni Pablo. Sinurat nayayti nin para konran mammemper a ambo' nin Judio a mampiikap sa lugar nin Galacia. Sa wanra nin madudunong nin tutawo nin nangadal konan Biblia, si rabay nan ibarita' ni Pablo sa wanadti nin lugar a Galacia ket say bubabalin Iconio, Listra, Derbe, tan Antioquia a iti sa prubinsyan Pisidia. Saytin lulugar ket nayi sa saytaw say kina' ra ni Pablo tan Bernabe sa nu'n nan nipako ra sa nagsikabarang nin lugar nin nangipata-patanda' konan Mabistan Patanda' maipa'ka' kona ni Cristo (Ginwaginwa' kapitulo 13 tan 14).

Abaw saray tutawo sa sain nin lulugar a nagmatalek kona ni Cristo yupa' sa niyakay ra. Bale' main nin tutawon subag kona ni Pablo a rinmate' sa dudupong ran mammemper itaw. Wanra a si sayay tawo ket matkap nan tumbuken a Gugan-gan na ni Moises ta pigaw nin matunong ya sa pangingikit nan Dios. Sa sitin surat na ni Pablo konran taga Galacia, gagara na nin ayaten sara a mammemper nin naibarang ran saray mangangakay nin abas nin sumubli' sara sa gindat a tutuon pammemper ra kona ni Cristo.

Nitarana' naya ni Pablo a surat na sa pangingi'deng nan kanepegan nan tawagen nin apostol na ni Jesu-Cristo. Madaer nan nidipinsa a say nipangayab kona nin mag'in nin sayay Apostol ket nangibwat konan Dios, ambo' nin ibat sa uray nin tawo. Nibaki' nayan Dios konran tutawon ambo' nin Judio, nin ipatandaan na a yupa' tamo' sa pammemper ket si sayay tawo, mag'in nin mapteg ya sa pangingikit nan Dios (2:16). Sumunor, nikusto na a abas a pangangakay. Sa kapitulo 5 tan 6, nipa'kit na ni Pablo a say pigagawa' nan sayay mammemper ket nangibwat nin peteg sa ado' nin bunga nin pagmamatalek kona ni Cristo.

Say Linaman nan Sitin Surat

Pammagalang (1:1-3)

Say gagara nan surat (1:4-9)

Say pakauray na ni Pablo nin sayay apostol (1:10-2:21)

Si Mabistan Patanda', ipa'kit nan si Dios ket maong ya (3:1-5:1)

Say pagkanawanawa tan kanepegan nan sayay mampemper (5:2–6:10)
Say pammatalad na ni Pablo konran mampemper (6:11-18)

1 ¹Si'ko si Pablo a apostol na ni Jesu-Cristo. Ambo' nin tawo a namili' kongko o namag'in kongko nin apostol no kai si Jesu-Cristo tan si Dios Ama a syay namasubli' nin mabyay kona.

²Si'ko tan sarba ran bubsat a kalamo' kodti, iparate' mi a pammakumusta mi sa dudupong nin mampemper isen sa prubinsya nin Galacia.^a

³Sapa kumon ta si Dios a syay Ama tamo tan si Uunuren tamon Jesu-Cristo bindisyunan rakamo tan byan rakamon mabistan kapapa'sar.

Sayan-Saya tamo' a Mabistan Patanda'

⁴Si Cristo, nida'ton nay lalaman na nin mati para sa pakapirduna nin kukasalanan tamo ta pigaw nin galten natamo sa pakayadi' nin kadukaan a mampag'uray konan sitin kapresan a panaon. Ginawa' na in ni Cristo bana' ta siin a rabay nan Dios a syay Ama tamo.

⁵Itandudo' yay ngaran nan Dios anggan-angga!

Peteg a wanin.

⁶Nabigra' akon nakatanda' nin maipa'ka' komoyo a manlakwanan moyayna anamain a Dios nin sya, sin ambo' et nin na'teng ket sinagyat nakamo bana' sa kamaungan na ni Cristo. Ket sawanin, bara'mon mamper kamoyna sa sakalakon akay a wanran “mabistan patanda’”. ⁷Bale' ambo' yan page' nin mabistan patanda' in si wanran “mabistan patanda’”. Tinawag koya tamo' nin wanin ta main sarain saray mampangyakay nin bula'-bula' ket, sawanin man-gulwen ray kaisipan moyo ta rabay rayan tursyen a Mabistan Patanda' nin maipa'ka' kona ni Cristo. ⁸Bale' ibarita' ko komoyo a no main nin mangyakay komoyo nin wana say akay na ket “mabistan patanda’” bale' naiduma sa nipatandaan min katutu'wan komoyo, madusa yan talaga sa impyirno. Wanin a mangyadi' mataman no si'kami o anghil nin ibat sa langit a mangyakay nin sain. ⁹Nibarita' mi ana intaw komoyo bale' ibarita' ko anamanaet sawanin a si si'numan nin mangyakay nin wana say man'iyakay na ket si Mabistan Patanda' bale' naiduma sa nipatandaan mi komoyo nin inagwang moyo, matkap nin dusawen ya li' sa impyirno.

Say Ipatanda' na ni Pablo ket Mangibwat kona ni Cristo

¹⁰Sain nin nibarita' ko ket ambo' nin pammagusto sa tawo. Ambo' nin wanin ta si rabay ko nin mapagustwan ko ket si Dios. Kai ko nin

^a 1:2 Mabasa a maipa'ka' sa u'nan nipangipatanda' nan Mabistan Patanda' ni Pablo sa bubabali sa Galacia sa Ginwa-ginwa' 13:13–14:21.

man'apesen a mag'in nin rabay-rabay rakon tutawo ta no sain et a tikapen ko, kai ako nin mantumulok kona ni Cristo; anaod, si'ko nin ibabaki' na.

¹¹Rabay kon mapala-palaway nin tanda' moyo, bubsat, a si Mabistan Patanda' nin nipatanda' ko komoyo ket ambo' yan gawa' nin tawo. ¹²Kai ya nin nibarita' kongko nin si'numan a tawo tan kai ya anamaet nin niyakay nin si'numan a tawo kongko, no kai edet, nipatandaan naya kongko ni Jesu-Cristo nin mismo.

¹³Anaod, tanda' moyo no pa'noy kabibiyay ko sin saytaw sin iti ako et sa pammemper ran Judio. Kasan angan-angan kosaran dinuksa-dukusa' saray pinipapasaya nan Dios kona ni Cristo tan ginwa-ginwa' koy anggawan nin mababa' kon erpen a lapag nin dupong ra. ¹⁴Iti ako sa u'na ran kaanak-anakan kon Judio no maipa'ka' sa pagkarilihyuso. Mas matulok kon tinumbok nga'min a uakay tan kaugalian ran pupuon min Judio. ¹⁵Bale' mataman nin wanin, ket si Dios, mangibwat sa kamaungan na, pinili' nakoy na sin ba'yo ako et nin niyanak tan kinayaban nakoy nan mag'in nin aripen na ni Cristo. Ket, sin rinabay na, ¹⁶nipatandaan na kongko no si'no yan peteg a anak nan si Jesus ta pigaw nin maipatanda' koyay Mabistan Patanda' maipa'ka' kona konran ambo' nin Judio, nin kasan si'numan nin nangyakay kongko no ani a ipatanda' ko. ¹⁷Ni kai ako nin nako sa Jerusalem ta pigaw nin ikipa'no konran nu'nan nag'in nin apostoles dyan si'ko, no kai edet, nako akon tampor sa Arabia, mi'sa sinmubli' ako sa syudad nin Damasco. ¹⁸Linmabas anay tuloy taon sin nako ako sa Jerusalem^b nin kina' koya nin pinasyar si Pedro, tan nikiikap akodtaw kona nin labinlimay awro tamo'. ¹⁹Na'kit koyadtaw si Santiago nin busat na ni Uunuren tamon Jesus tan pwira konran rwa ni Pedro kasaynan raruma et nin na'kit ko konran apostoles.

²⁰Man'ipangako' ko sa adapan na nin Dios a sarban sayti say man'ibarita' ko komoyo ket katutu'wan.

²¹Mi'sa, nako ako sa lulugar a sakop nin prubinsyan Siria tan Cilicia. ²²Sin saytaw a panaon, kai rako et nin tanda' nin saray mampemper kona ni Cristo itaw sa prubinsyan Judea. ²³Narnge-narnge' ra tamo' nin wanra nin raruma a si'ko nin nanuksa-dukusa' intaw konran mampemper kona ni Cristo ta pigaw nin makasa sara ket, sawanin man'ipatanda' koyaynay pampemper kona. ²⁴Ket manraywen rayay Dios bana' sa man'ipagwa' na kongko.

Saray Pupangulo, Nitandudo' ray Pangingipatanda' na ni Pablo

2 ¹Napalabas a labin'a'pat a taon, nako ako anamanaet itaw sa Jerusalem. Kalamo' koya si Bernabe tan nitagad koya nin nayi

^b 1:18 Mabasa et a maipa'ka' sa sayti sa Ginwa-ginwa' 9:26-30.

si Tito. ²Nako akodtaw ta nipadar na kongko nin Dios a mako ako. Sa bukud-bukod a pakiadap ko konran saray pupangulon man-galangen nin sarba, niprisinta koyay Mabistan Patanda' a man'ipatanda' ko konran ambo' nin Judio. Ginwa' koyti bana' ta rabay kon mataros tan ma'kit ra nin kusto a man-gaw'en ko ket kai nin mag'in nin kasan kabalikahan a ginwa' koyta tan say gaw'en ko et. ³Ket na'kit ran page' nin kusto a man-gaw'en ko ta si Tito ket kalamo' koya, tan mataman nin ambo' yan turi' ta ambo' yan Judio, ni kai ra et nin nipasuet a turien ya ⁴abirno main nin umno ran bubsat kano wadi' sa pammemper a nangipasuet a turien ya nin maitukoy sa wana sa Gungan-gan. Kai sara naaraman nin sinumrep nin mako mangispya no pa'no kami nin libri bana' ta iti kami konan Cristo a si Jesus, a no kai mi ana nin mantumbuken a Gungan-gan.^c Rabay rakamin gaw'en nin bara'mon aripen nin gaw'en mi nga'min a ipagwa' nin sain a Gungan-gan. ⁵Bale' kai kami gapo nin inmaburoy sa karabayan ra ta pigaw nin si katarusan nan Mabistan Patanda' ket kai ya nin malawukan nin bula'-bula' tan sa pammemper moyo ket kai kamo nin mabarang.

⁶Ket saraytaw saray man'alilbien nin pupangulo (Wangko nin saray man'alilbien nin pupangulo bale' kasa in kongko bana' ta kona nin Dios ket kasan kwinta nin pusisyon;) sara anaod nin pupangulo, kasan nilamo' ran animan konan Mabistan Patanda' nin man'ipatanda' ko. ⁷Naalilbi' rayna edet a nipya nan Dios kongko a pangngipatanda' konan Mabistan Patanda' konran ambo' nin Judio, kapadan nibi nan trabaho kona ni Pedro a ipatanda' naya konran Judio ⁸bana' ta si Dios nin maksaw nin mampagtrabaho sa nakaibakian nan mangipatanda' ni Pedro konran Judio ket maksaw ya anamaet lamang nin mampagtrabaho sa nakaibakian kon mangipatanda' konran ambo' nin Judio. ⁹Ket sara si Santiago, Pedro tan Juan, a saray man'alilbien nin pupangulo, naalilbi' ra nin nibi nayayti kongko nin Dios a pagkanawanawa, kanya' nin nikipasamano sara komi ni Bernabe nin mangipa'kit a kumpurmi saran matkap a mitanggon kami sa pangngawa' nin trabahon ipagwa' nan Dios. Nitatarusan kami a si'kami a mangipatanda' konran ambo' nin Judio tan sara konran Judio. ¹⁰Si kal-la dinawat ra tamo' nin gaw'en mi ket si pirmi mi sara tana nin panemtemen a pupubri. Bale' siin anay gindat nin man-gaw'en ko.

Matkap a Sinurnang naya si Pedro ni Pablo

¹¹Ket ni'sa, nako ya komi itaw sa Antioquia^d si Pedro. Ket adap-adapan nin sinurnang koya bana' ta main nin abas a gawa' na. ¹²Sin nadali' yadtaw

^c 2:4 Mabasa a maipa'ka' sa Gungan-gan nin mantumbuken ran Judio itaw sa Glusaryo.

^d 2:11 Say maipa'ka' sa no mayin a itaw sara si Pablo sa Antioquia ket mabasa sa Ginwa-ginwa' 11:19-26.

et, nikedungu-dungo yan mangan konran mammemper a ambo' nin Judio. Bale' main nin rinmate' itaw nin mammemper nin nibaki' na ni Santiago, ket nangibwat sin sain, kinmal'i-pal'is yayna si Pedro nin kai yayna gapo nin nikedungo konran ambo' nin Judio bana' ta mali'mo ya konran saraytin mammemper nin Judio nin mampangipasuet a saray mammemper nin ambo' nin Judio ket matkap saran paturi' a bilang sa ipagwa' nin Gungan-gan.^e ¹³Ket tagem anamaet nin saray raruman mammemper nin Judio inarig raynay gawa' na ni Pedro abirno tanda' ran ambo' nin kusto. Ket tagem anamaet anan si Bernabe, naumalitan yan katakrutan ra!

¹⁴Ket sin naamingaw kon mampangimey saran kai nin maitukoy sa katutu'wan a wanan Mabistan Patanda', wangko kona ni Pedro sa adapan ran sarba, “Si'ka Pedro, saya kan Judio, bale' mampagkabyay kaynan bara'mon ambo' nin Judio ta kai moyna nin mantumbuken a kaugalian ran Judio. Mayin nin sawanin ket pasueten mosaray ambo' nin Judio nin magkabyay saran bilang nin Judio?”

¹⁵Wangko et, “Naiyanak atan page' nin Judio kanya' nin ambo' atan kapada ran saray ambo' nin Judio nin kai ra nin tanda' a Gungan-gan nan Dios. ¹⁶Wanin man, tanda' ta nin maikwinta yan mapteg a sayay tawo sa pangngikit nan Dios tamo' no magmatalek ya kona ni Jesu-Cristo tan ambo' gapo nin bana' sa panunumbok nin Gungan-gan. Ket si'ta mataman et nin Judio ata, nagmatalek ata anamaet konan Cristo a si Jesus ta pigaw nin maikwinta atan mapteg sa pangngikit nan Dios bana' sa sain a pagmamatalek ta, tan ambo' nin sa panunumbok ta sa sain nin Gungan-gan. Tanda' ta nin kasan tawon maikwinta nin mapteg sa pangngikit nan Dios bana' sa panunumbok nin Gungan-gan.^f”

¹⁷Sawanin, bana' ta dumugen tamo anaod a mapapteg sa pangngikit nan Dios yupa' sa pakipasaya tamo kona ni Cristo imbis nin yupa' sa panunumbok nin Gungan-gan ket sa wanin, man'ikwinta ratamon sikakasalanan nin Judio. Edet, say rabay kasi nin irgwen ket ayunan na ni Cristo a kasalanan? Kai! Ambo' gapo nin wanin! ¹⁸Bale' no sumubli' akon paisirong sa sain nin Gungan-gan nin ginurutan koyna tan ibarita' kon siin a manepeng nin dalan, man'ipadar ko a lalaman kon diri nin main nin kasalanan bana' ta ginurutan koyna in nin Gungan-gan. ¹⁹Ket si'ko, bara'mo akon pinati nin Gungan-gan kanya' nin ambo' akoyan iti sa sirong nin pakayadi' nin Gungan-gan. Ket sawanin, kanawanawa koynay magkabyay nin mangwa' nin karabayan nan Dios.^g Naranod akoyan nin naipasak kona ni Cristo sa kudos bana' ta syay nangalap nin lugar ko. ²⁰Kanya' nin ambo' akoyayti si mabyay sawanin no kai si Cristo nin mampiikap iti kongko. Ket siti si byay koyna sawanin, bunga yan

^e 2:12 Mabasa et a maipa'ka' sa sarayti sa Ginwa-ginwa' 15:1-5. ^f 2:16 Mabasa et a maipa'ka' sa sayti sa Roma 3:20. ^g 2:19 Mabasa et a maipa'ka' sa sayti sa Roma 6:2; 7:4.

pagmamatalek ko konan Anak nan Dios nin nangado' kongko tan nibi nay byay na para kongko. ²¹Kai ko nin gaw'en nin kasan kabalikasan a kamaungan nan Dios kontamo no iyakay ko a ambo' nin say panunukid nin Gugan-gan a puon a mag'in atamon mapteg sa pangingikit nan Dios, ta no mapapteg atamo sa pangingikit nan Dios bana' sa panunukid nin Gugan-gan, kasa edet nin sirbi a nati ya si Cristo.^h

Yupa' sa Pagmamatalek ket Risibyen tamoyay Ispirito nan Dios

3 ¹Kalawakaw kamo, si'kamo nin taga Galacia! Nadikot rakamo para nin sarain saray mamarita' a matkap moyon tukiden a Gugan-gan nin mantumbuken ran Judio! Pinasyan palaway nin nibarita' ko komoyo a maipa'ka' sa pipa'kaan nin patiti na ni Jesu-Cristo sa kudos. ²Main tamo' pan sayay bagay a rabay kon matandaan mangibwat komoyo: Narisibi moya para a Ispirito nan Dios bana' sa nipanumbok moyon sain nin Gugan-gan? Syimpri kai, bana' ta si Dios, nibi nayay Ispirito na komoyo bana' tamo' ta narng'e' tan timper moyay Mabistan Patanda'. ³Aninan page' a kakalawakawan moyo! Nitarana' moyoy ba'yon byay moyo sa pakababa' nan Ispirito nan Dios, sukat nin ila'pos moyo yupa' sa pakababa' moyon bukod! ⁴Kasa para gapo nin kabalikasan nin say nag'in nin pakasari'-sari' moyo bana' sa pammemper moyo? Kasan dwadwa nin main! ⁵Si Dios, man'ipaaluon nakamo konan Ispirito na tan mampangwa' yan mumilagro komoyo, ambo' nin bana' ta mantumbuken moyoy Gugan-gan, no kai bana' ta narng'e' tan timper moyay Mabistan Patanda'.

⁶Kiten tamoya nin alimbawa' si Abraham nin puon min Judio. Mabasa tamo sa Masanton Kasuratan, "Si Abraham, timper nayay Dios, ket bana' sa pagmamatalek na konan Dios, nikwinta nayan mapteg nin Dios."ⁱ ⁷Ket si'kamo, amingawen moyo a saraytaw saray magmatalek konan Dios a ikwinta na nin puri na ni Abraham. ⁸Wanaynan gindat nin Dios sa Masanton Kasuratan a mataman nin saray ambo' nin Judio ket ikwinta nasaran mapteg no magmatalek sara kona. Nipatandaan nayaynan gindat sin saytaw et nin Dios a Mabistan Patanda' kona ni Abraham. Wana, "Mag'in nin puon kan bindisyon ko konran sarban tutawodti sa mundo."^j ⁹Bana' ta nagmatalek ya si Abraham konan Dios, binindisyunan nayan Dios. Wanin anamaet, sarba ran magmatalek konan Dios, makakirama' sara sa saytin bindisyon nan Dios kona ni Abraham.

¹⁰Sara bale' a milalo sa panunumbok ra sa Gugan-gan nin mantumbuken ran Judio, siguradon iti sara sa piligro nin madusa nan Dios ta wanan mabasa tamo sa Masanton Kasuratan,

^h 2:21 Mabasa et a maipa'ka' sa sayti sa Galacia 3:21-22. ⁱ 3:6 Genesis 15:6. Mabasa et a maipa'ka' sa sayti sa Roma 4:1-3,9-12. ^j 3:8 Genesis 12:3

“Si si'numan a kai nin nanumbok nin pirmi sa sarban matkap nin tukiden nin naisurat sa Libron Gugan-gan, siguradon dusawen naya nin Dios.”^k

¹¹Edet, mapala-palaway a kasa nin si'numan nin mapapteg sa pangingikit nan Dios bana' sa panunumbok nin Gugan-gan ta wanan mabasa tamo sa Masanton Kasuratan:

“Si tawo a naipatakdo' sa pagmamatalek na konan Dios ket mapapteg naya, magkabyay ya nin iti ana konan Dios.”^l

¹²Bale' say panunukid nin Gugan-gan, kasan kabiangangan sa pagmamatalek ta wanin a mabasa tamo sa Masanton Kasuratan. Wana,

“Si mangwa' nin kasa gapo nin kurang nin sarban ipagwa' nin Gugan-gan, mabyay ya nin iti konan Dios nin nipatakdo' sa gawa' na.”^m

¹³Bale' si Cristo, simbot nakami nin Judio sa pakadusan bunga nin kai mi nin pakatukid sa ipagwa' nin Gugan-gan. Ginwa' na in sin nipadusa ya nin say manepeng kumon nin dusa mi sin nati ya sa kudos. Wanin ta wanan mabasa tamo sa Masanton Kasuratan,

“Dinusa nayan Dios a si'numan nin nati a nakakatin sa kayo.”ⁿ

¹⁴Simbot nakami nin Cristo ta pigaw nin say bindisyon a nipangako' nan Dios kona ni Abraham ket rumate' anamaet konran ambo' nin Judio mangibwat konan anak nan si Cristo a Jesus, tan ta pigaw nin si'tamon mammemper, bana' sa pagmamatalek tamo ket risibyen tamoyay Ispirito nan Dios nin nipangako' na.

Si Pangako', Kai ya nin Makabiangangan nin Gugan-gan

¹⁵Bubsat, main nin sayay alimbawa' nin mampangyadi' sa inawru-awron byay a ibi ko. No nakapipagket saray rway katawo sa sayay bagay ket namirma saran kataratwan nin pamma'get ra sa nipagketan ra, kasa gapo nin si'numan a makapanubag o makapanglamo' nin animan konan kataratwan. ¹⁶Wanin anamaet sa nipangako' nan Dios kona ni Abraham tan konan sayay mag'in nin puri na. Say Masanton Kasuratan ket man'ibarita', “tan konan puri mo,”^o a ambo' nin rabay nan irgwen ket abaw nin puri na no kai saya tamo' a siti ket si Cristo. ¹⁷Wanti ey rabay kon ibarita':

Si Dios, nangwa' yan pakitarato kona ni Abraham sin nagpangako' ya kona. Sawanin, a'pat a yasot tan tulumpulo' a taon ana yapo' a linmabas ba'yo na nin nipataoy nin Dios a Gugan-gan.

^k 3:10 Deuteronomio 27:26   ^l 3:11 Habakuk 2:4. Mabasa yayti et sa Roma 1:17 tan Hebreo 10:38. *Si tawo...konan Dios.* - O: *Si tawo nin mapapteg nan Dios, magkabyay yan naipatakdo' sa pagmamatalek na konan Dios.*   ^m 3:12 Levitico 18:5. Mabasa yayti et sa Roma 10:5.   ⁿ 3:13 Deuteronomio 21:23   ^o 3:16 Genesis 12:7; 13:15; 24:7

Kanya' nin sain nin Gugan-gan ket kai ya nin masubag a nitaratwan tan kai nin mapaed a pakatukid nin nipangako' nan Dios. ¹⁸No marisibi tamo a rabay nan Dios nin ibi kontamo bana' ta mantukiden tamoy Gugan-gan, ambo' edet nin bana' ta nipangako' na. Bale', kona ni Abraham, bana' ta nipangako' nan Dios a bindisyon kanya' nin nibi na kona.

Ani a Gagara nin Gugan-gan

¹⁹Bana' ta wanin, ani edet a gagara nin Gugan-gan? Say Gugan-gan, nilamo' ta mansumubag a tutawo sa saytaw say nibibilin na konra. Nigagaran magkuri tamo' in anggan rumate' yay naitanda' a puri na ni Abraham, si Cristo a syay nipangako' nan Dios kona. Naipataoy a Gugan-gan yupa' konran uanghil^p nin nibi ra konan si ingkargado tamo' nin ni'deng nasaray tutawo konan Dios. ²⁰Bale' sin nagpangako' yay Dios kona ni Abraham, kasan si'numan nin tawo a iti sa pisa'lean ta bukod na tamo' nin Dios a nagpangako'.^q

²¹Kontra edet kasi a Gugan-gan sa nipangako' nan Dios? Kai gapo! Wanin ta no main wadi' nin gan-gan a nibi nan Dios nin mangibwat konan siti ket saray tumulok, makaga'mor saran anggan-angga nin byay a iti konan Dios, magwa' tamo et edet a mag'in nin mapteg sa pangingikit nan Dios yupa' sa katutulok konan siin nin gan-gan. ²²Bale', mabasa tamo sa Masanton Kasuratan a sarba nin tawon ket iti sa pakayadi' nin kasalanan,' ket bana' ta wanin, si nipangako' nan Dios nin mapamain no magmatalek kona ni Jesu-Cristo ket konran si'numan a mamper yayti nin mapamain.

²³Sa napalabas nin panaon, sin ba'yo ya nin rinmate' si Cristo a syay mampagmatalkan tamo, say Gugan-gan, bara'mon nangipriso kontamo. Bara'mon gwardya nin namantay kontamo angga sin si Dios ket nipa'kit naytin dalan, say pagmamatalek kona ni Cristo. ²⁴Ket say Gugan-gan, mairot nin mammaga kontamo nin bara'mon atamon a'nak. Ginwa' nin Gugan-gan in ta pigaw nin sin rinmate' ya si Cristo,^s yupa' sa pagmamatalek tamo kona, ket maikwinta atamon mapteg sa pangingikit nan Dios. ²⁵Bale' sawanin ta naipatandaan ana kontamo a dalan, say pagmamatalek kona ni Cristo, kasa atamoyna sa pangangasikaso nin Gugan-gan. ²⁶Ket si'kamo man'ikwinta kamon matuaynan a'nak nan Dios mangibwat tamo' sa pagmamatalek moyo konan Cristo a si Jesus. ²⁷Anaod, sin saytaw sin nipabawtismo kamo bana' sa pammemper moyo

^p 3:19 Mabasa et a maipa'ka' sa sayti sa Ginwa-ginwa' 7:38,53. ^q 3:20 Abraham, kasan si'numan...Dios a nagpangako'. - O: Abraham, sayan-saya ya tamo' a Dios a nagpangako'.

^r 3:22 Mabasa et a maipa'ka' sa sayti saKanta 14:1-3; Roma 3:9-18. ^s 3:24 Ginwa' nin Gugan-gan...si Cristo, - O: Ginwa' nin Gugan-gan in nin mangipunta kona ni Cristo ta pigaw nin,

kona ni Cristo, nipasaya kamo kona ket bara'mon nisket moya si Cristo a say rabay nin irgwen, inarig moyoy pigagawa' na. ²⁸Ket sawanin, no maipa'ka' sa nikaipasaya moyo kona ni Jesu-Cristo, kasaynan pidumawan nin kapapa'sar moyo konran Judio tan ambo' nin Judio, konran aripen tan konran ambo' nin aripen, konran babayi tan lalaki; napasaya kamo nga'min sa nikaipasaya moyo konan Cristo a si Jesus. ²⁹Ket bana' ta ikon nakamo ni Cristo, edet puri nakamo ni Abraham tan kirama' kamon tumawir sa nipangako' nan Dios kona.

4 ¹Wanti ey rabay kon irgwen:
Si anak nin manawir nin kamamain nan ama na, mintras a minor di idad ya et ket bara'mon aripen a pa'sar na abirno nin syay main nin ikon nin say sarba.

²Wanin ta matkap yan tumulok konran mangngasikaso kona tan sa kamamain na anggan marate' a panaon a nitanda' nan ama na nin pangrisibi nan tawir na. ³Wanin anamaet kontamon mammemper, sin bara'mo atamo et nin a'nak a sain ket sin saytaw sin ba'yo tamo nin naamingaw a peteg nin katutu'wan, nag'in atamo anamaet nin bara'mon aripen nin ambo' nin kuston uakay iti sa sangkamundwan^t ta tinumbu-tumbok tamo. ⁴Bale' sin narate' a kuston panaon, si Dios, nibaki' nayadti sa luta' a dirin Anak na. Sitin Anak na ket nag'in ya nin tawo nin main nin tawon ina na tan nagkabyay yan iti sa sirong nin Gungan-gan nin mantumbuken ran Judio, ⁵ta pigaw nin si'kamin iti sa sirong nin sain nin Gungan-gan, ket galten nakami sa pakauray nin sain tan ta pigaw nin si'kami ket gaw'en nakami nin Dios nin a'nak na. ⁶Ket bana' ta si'kamo ket a'nak^u nakamon Dios, si Dios nibaki' nayan miikap kontamo a Ispirito na nin iti konan Anak na. Si Ispirito na, syay maninreg kontamo nin tumawag konan Dios nin "Tatay!"^v ⁷Ket sawanin, ambo' kamoyna nin aripen no kai edet, a'nak nakamoyna nin Dios. Anamaet, bana' ta a'nak nakamo, ibi na nga'min komoyo nin Dios a main na para konran a'nak na.

Ituka na ni Pablo konran Taga Galacia a Tarana' ran Namper

⁸Sin panaon a kai moya et nin peteg nin katanda' a Dios, aripen kamo intaw nin bungat anan mandiosen bale' ambo' nin page' nin Dios. ⁹Bale' sawanin ta katanda' moyaynay Dios, nin syay Dios moyo o say rabay kon irgwen, sawanin ta inalilbi' nakamoyna nin Dios nin anak nakamo, sukat ket a rabay moyoy sumubli' sa uakay a kasan kwinta tan kasan magwaan!^w Ambale' nin rabayen moyon aripenen kamo nin sayti

^t 4:3 aripen nin...iti sa sangkamundwan - O: aripen nin say uispirito nin mampag'adi' sa sangkamundwan. ^u 4:6a Ket bana'...a'nak - O: Ket ta pigaw nin mapatutu'wan a si'kamo ket a'nak. ^v 4:6b Mabasa et a maipa'ka' sa sayti sa Roma 8:15,16. ^w 4:9 sumubli' sa uakay... kasan magwaan! - O: sumubli' sa uispirito a kasan magwaan!

anamanaet? ¹⁰Main nin manngilinen moyo layin awro, bulan, tyimpo, tan taon sa pangngipa'ka' moyo a mag'in kamon mapteg sa pangingikit nan Dios bana' sa sain! ¹¹Mapaga akon tuloy maipa'ka' komoyo ta pinirdi ko tamo' layi a pagal tan udas ko komoyo. ¹²Panginga'do moyo, man'aduen kon bubsat, arigen rako maipa'ka' sa rilasyon ko sa Gungan-gan. Nagbaliw ako nin bilang sa pa'sar ran ambo' nin Judio nin kasa akoyna sa sirong nin Gungan-gan.

Kasan ginwa' moyon nakaduka' kongko sin saytaw. ¹³Bilang tanda' moyo, masakit a nakap'unan nin u'nan nikapika' kodsens komoyo. Siin a namin pagkanawanawa kongko nin naiparate' koyay Mabistan Patanda' komoyo. ¹⁴Ket abirno abaw a nag'in nin idap moyo kongko bana' sa wanin nin pa'sar nin karigsawan ko, kai rako nin tinuya'-tuya' tan ginurutan. Pinagtuloy rakoyna edet a bara'mon sa pammagtuloy moyo sa sayay anghil nan Dios, o bara'mon sa pammagtuloy moyo konan Cristo a si Jesus a mismo. ¹⁵Pinasyan ririket moyon nangako' kongko sin saytaw, ket maibarita' ko a no magwa' tamo' kumon ket sukiten moyoy mata moyo nin ibi kongko. Adti anaytaw nin nako say gindat nin ririket moyo? ¹⁶Ket sawanin, ipa'ka' moyokoyna para nin kaaway moyo bana' ta man'ibarita' koy katutu'wan?

¹⁷Sarain saray mampamatiko' konan Mabistan Patanda', bara'mon rabay ran tuloy nin paririketen rakamo ta pigaw nin mayi kamo konra bale' si apes ra ket ambo' nin para sa kaabigan moyo. Rabay ra tamo' nin iyalis moyoy pya moyo konra ta pigaw nin saray kadanyan moyo. ¹⁸Mabista a kaririktan rakamon tawo basta maong tanay gagara ra, tan laloyna no kai ra tamo' nin gaw'en no isen ako komoyo. ¹⁹Sa pangangawa'nan ko komoyo, a'nak koynan diri a pangngikwinta ko komoyo, ket mampangirangep ako anamanaet nin idap nin kapada nin idap a irangep nan sayay mampangingar nin mangabing angga nin ma'kit a si Cristo ana a peteg nin mampag'uray sa byay moyo. ²⁰Wanin anay pangangapes kon isen ako kumon komoyo ta pigaw nin maipa'kit kon peteg a kaingaran ko para komoyo. Magulo nin tuloy a kaisipan ko a kai ko nin tanda' a gaw'en ko maipa'ka' komoyo.

Say Man'iritrato ra ni Agar tan Sara

²¹Si'kamo nin marabay nin paisirong sa Gungan-gan a mantumbuken ran Judio, mangkataros moyo paran page' a pipa'kaan nin iti sa sirong nin sain? ²²Sa Gungan-gan, mabasa tamo a si Abraham ket main nin rwa ray a'nak nan lalaki — si saya anak raya ni Agar a sayay aripen, tan si saya et ket anak raya ni Sara a asawa na nin ambo' nin aripen.^x ²³Si anak na konan aripen, niinaw tan niyanak ya nin kapadan nikaiyanak ran

^x 4:22 Mabasa et a maipa'ka' sa sayti sa Genesis 16:1,15; 21:2.

a'nak nin ka'bawan, bale' si anak na konan ambo' nin aripen, nagkamain ya nin nikatukid nin pangako' nan Dios kona ni Abraham.

²⁴⁻²⁵Sitin tutuon isturya nin maipa'ka' konran rway a'nak na ni Abraham, main nin ipatarusan nan sayay maalagan katutu'wan. Sarain saray rway bubbayi, i'deng ray rway pakitarato nan Dios sa tutawo. Si saya ket si pakitarato nan Dios nin ginwa' nadtaw sa Talugtog nin Sinai sin nibi nay Gugan-gan nan matkap nin tukiden. Kanya' nin si Agar i'deng nayay Talugtog nin Sinai a itaw sa Arabia tan iritrato nayan lamang a si sawanin a syudad nin Jerusalem bana' ta saray mampiikap itaw tan sarba ra nin tutawon Judio ket bara'mo saran aripen sa panunukid ran sain nin Gugan-gan. ²⁶Bale' si Sara nin ambo' nin aripen nin asawa na ni Abraham i'deng naya a Jerusalem itaw sa kami'n nan Dios a bara'mon ina tamoya ²⁷ta wanin a mabasa tamo sa Masanton Kasuratan. Wana,

“Rumiga tan gumuryaw ka bana' sa ririket,
si'kan babayi nin kai manganak ket kai et nin nakairangep nin irab
nin mangabing,
ta mas abaw saray a'nak mon si'ka nin linamang dyan si syay
kalamo' nan asawa.”^y

²⁸Edet, bana' ta wanin, bubsat, nag'in nakamon a'nak nin Dios bana' ta tinukid nay nipangako' na,^z kapada nan si anak na ni Abraham a si Isaac nin niyanak ya bana' sa nipangako' nan Dios kona ni Abraham. ²⁹Sin saytaw nin panaon, pinangirangep naya ni Ismael nin abaw a idap si Isaac. Siti si Ismael, syay anak na ni Abraham a niyanak ya nin kapadan nikaiyanak ran a'nak nin ka'bawan, tan siti anamaet si Isaac, anak nayan lamang ni Abraham a sya ket niyanak ya yupa' sa pakayadi' nan Ispirito. Wanin anamaet a mampangyadi' sawanin, a si'tamo ket mambyan ratamon idap nin sarain saray mangkaaripen sa panunukid ran Gugan-gan. ³⁰Bale' ani a mabasa tamo sa Masanton Kasuratan? Wana, “Palakwanen may babayin aripen tan si anak na. Siin nin anak nan si babayin aripen, kai ya li' nin kitawir sa no ani li' a tawiren nan anak nan babayin ambo' nin aripen.”^a ³¹Ma'kit moyo edet, bubsat, a kapada tamo saray a'nak nan babayin ambo' nin aripen, ambo' nin saray a'nak nan babayin aripen.

5 ¹Ginwa' natamon main nin pagkanawanawa ni Cristo tan rabay nan magpirmi atamon main nin pagkanawanawa. Edet, ipamuspusan tamo nin si'tamon main ana nin pagkanawanawa a magnayon atamon main nin pagkanawanawa tan andi' atamo nin umaburoy nin mag'in anamanaet nin aripen.

^y 4:27 Isaias 54:1   ^z 4:28 Mabasa et a maipa'ka' sa sayti sa Galacia 3:16,18,21,22.

^a 4:30 Genesis 21:10,12

Andi' tamo nin Sublien a Gindat nin Kapapa'sar tamo

²Tandaan moyoytin irgo ko:

Si'ko a si Pablo anan mismo a mamarita' komoyo a no paturi' kamo ta pigaw nin mapapteg kamo sa pangngikit nan Dios, edet say patiti ni Cristo ket kasa nin kaalagawan komoyo. ³Ibarita' ko anamanaet a si si'numan a umaburoy nin maturi', kapilitan nin tukiden na a intiron Gugan-gan.

⁴Sarain saray mampanumog a mapapteg sara sa pangngikit nan Dios yupa' sa panunukid ran Gugan-gan, inanggawan raynay nikaipasaya ra kona ni Cristo. Linakwanan raynay kamaungan nan Dios konra. ⁵Bale' si'kami, mangibwat sa pagmamatalek mi kona tan sa panunulong nan Ispirito na, mantaga'nan mi nin siilalo a masibulot nin pammapteg na komi nin Dios. ⁶Ket no naipasaya atamoyna konan Cristo a si Jesus, kai nayna nin tikapen nin Dios a turi' atamo o kai. Say matkap tamo' ket magmatalek atamo konan Cristo nin maipa'kit tamo sa pangangado' konran kapada tamon tawo.

⁷Sin saytaw, matetek moyon mantumbuken a tutuon akay. Si'noy nakapaed komoyo nin manumbok sa katutu'wan maipa'ka' konan Dios?

⁸Sain say nikapaed moyo nin tumumbok sa tutuon akay, ambo' na nin gawa' in nin Dios a syay nanagyat komoyo. ⁹Sain say bula'-bula' nin akay ra komoyo ket bilang sa wanran mag'irgo a “Say daite' tamo' nin pammakbo^b pakbwen nay intiron minasa.” ¹⁰Wanin man, bana' ta naikalamo' atamo nga'min konan Uunuren, matalek akon lamang a kai nin manili a pangngikit moyo sa niyakay ko komoyo. Ket sara in saray mampanglingo komoyo, si'no sara man, dusawen nasara li' nin Dios.

¹¹Bubsat, main saray mampamarita' a man'ipatanda' ko et kano a main nin pakatkapan nin pakaturi' sa pakaisalba. No wanin, ambale' edet a mangkapadya-padya'dya' ako et? No man'ipatanda' ko in, kai sarayna kumon nin mangsa' bana' ta kai ko nin maipatandaan a say pakaisalba ket yupa' tamo' sa pipa'kaan nin patiti na ni Cristo sa kudos. ¹²Kai sara tamo' kumon nin paturi' in saray mampanglingo komoyo no kai pakapon sarayna!

Magkabyay nin Main nin Pagkanawanawa

¹³Bubsat, si Dios, ginwa' nakamon main nin pagkanawanawa ket ambo' kamoyna nin iti sa sirong nin pag'uuray nin Gugan-gan. Wanin man, kai nin rabay nin irgwen a main nin pagkanawanawa tamon wanin ta pigaw nin gaw'en tamoy bungat anan kadukaan a kaririktan nan lalaman tamo. Kuntra sa wanin, magsirbi kamo nin main nin pangangado' sa saya tan

---

^b 5:9 Sa Biblia, kasabyan usaren a alimbawa' nin “pammakbo” nin mangi'deng kasalanan.

saya. ¹⁴Say sarban Gugan-gan ket matukid ana nga'min sa panunukid konan sayan-saya tamo' nin gan-gan a wana: "Aduen moy kapada mon tawo nin kapada nin pangangado' mo sa lalaman mon diri."^c ¹⁵Bale', no imbis nin mikawa'nanan kamo ket mipasakitan tan mampi'pusan kamo, man'ipau-pau'na koyna komoyo, say pipapasaya moyo ket masida' nin liso.

¹⁶Siti a ibarita' ko komoyo:

Magkabyay kamon maitukoy sa wanan Ispirito nan Dios, sa wanin, kai moyo nin gaw'en a karabayan tamo' nin kadiryan moyo.

¹⁷Anaod, say kaririktan nin lalaman tamon diri ket swawi' sa apes nan Ispirito nan Dios, tan say apes nan Ispirito na ket swawi' sa kaririktan nin lalaman tamon diri. Saytin rwa ket mikontra a say rabay nin irgwen, bana' ta si Ispirito nan Dios ket syay mampangipalalako nin byay tamo, edet kai tamo nin magwa' a rabay nin lalaman tamon diri tamo'. ¹⁸Ket no iti kamo sa pangangantabay nan Ispirito nan Dios, kasa kamoyna sa sirong nin pakauray nin Gugan-gan.

¹⁹Bilang wadi', mapala-palaway nin ma'kit no sunuren moyoy abas a kaririktan moyon bukod ta no wanin ket sayti a gawa'-gawa' moyo: pirararay ran ambo' nin mitraasawa, nikasama' a kabibyay, kasan dangka' nin panunumbok sa karabayan nan lalaman, ²⁰pangrarayon dios-dios, pangangamod, piguguraan tan pilalaban, imon tan sager, nagsi-nagsi, pigugrupu-grupo, ²¹tan imbel, pipabok, kasan dangka' nin piririga, tan raruma et nin wanin a gawa'. Pau'na-u'nawan katamo anamanaet sawanin kapadan nipamau-pau'na koyna komoyo sin saytaw: Saray main nin wantin kabibyay, kai naya nin ipaikon konra nin Dios a Pag'adian na.

²²Bale' no iti kamo sa pangangantabay nan Ispirito nan Dios, si Ispirito na pangibwaten na komoyo a wanti e nin kabibyay: mag'in kamon maado' sa kapada moyon tawo, pirmi kamon maririket, makakituno kamo sa kapada moyon tawo, mag'in kamon mapangitpel, mag'in nin mabistay piuugali' moyo, mag'in nin mapamami kamo, mag'in kamon mapagmatalkan ran kapada moyon tawo, ²³mag'in kamon mauyamo' konran raruma, tan mag'in nin mapagdangka' kamo sa lalaman moyon diri. No wanin a kabibyay, kasan animan nin gan-gan nin masubag.

²⁴Sawanin, saray iti konan Cristo a si Jesus, ginurutan raynay sarban duka' a uapes nin say sarban duka' a awit nin pag'in ran tawo nin bilang pinati rayna, ket kai ana in nin mag'uray konra. ²⁵Ket bana' ta si Ispirito nan Dios, binyan natamon ba'yon klasi nin byay, matkap a tumulok atamo kona sa pangipatyuan na kontamo. ²⁶Andi' atamo nin rumangas, tan andi' atamo nin mipata'gay, o miimbelan sa saya tan saya.

^c 5:14 Levitico 19:18. Mabasa yayti et sa Mateo 19:19.

Say Karambar nin Pagkamain nin Pagkanawanawa

6 ¹Bubsat, no main nin saya komoyo a masita nin mampagkasalanan, matkap nin siuuyamo' rayan tulungan nin mangikuston kabibiyay na nin sarain saray mangkilalako konan Ispirito nan Dios. Si'kamo anamaet bale', ilagen nin barang saya komoyo a lalaman na ta bangli' no maayat kamo anamaet nin mangwa' nin kasalanan. ²Pitanggungan moyoy mambalatayen nin barang saya komoyo, ket no wanin mantukiden moyay nigan-gan na ni Cristo.^d ³Si mangipa'ka' a saya-saya ya, manluku-lukwen na tamo' a lalaman na ta say katutu'wan ket kasa nin mairangas na. ⁴Kikiten nin maong nin barang saya komoyo a pigagawa' na tan timbangan na no matunong o makapoy. No matunong, main nin rason nan rumiriket. Bale' andi' na nin timbangan a nagwaan na sa pangngiyarig na sa nagwaan ran raruman tawo. ⁵Anaod, say barang saya kontamo ket main nin ubatan nan awiten na tamo' nin bukod.

⁶Si sayay man'iyakay maipa'ka' sa pammemper, matkap a itao naya a mampangyakay kona sa sarban mabistan kamamain na.

⁷Andi' moyo nin lingwen a lalaman moyo; kai ya nin maluku-luko a Dios. Bilang sa no ani a imula nan sayay tawo, saytaw a yataben na anamaet. ⁸Kapada a no si sayay tawo say gaw'en na ket say papdaen na a kaririktan nan lalaman nan diri, bilang nin mampangmula yan duka' tan say yataben na ket patiti. Bale' no mangmula yan mabista a say iyakay nan si Ispirito nan Dios, siin nin tawo ket mangyatab yan anggan-angga nin byay a iti konan Dios nin mangibwat konan Ispirito nan Dios. ⁹Edet, andi' atamo nin sumawa' nin gumwa' nin kaabigan ta no ituloy tamoy gumwa', rumate' li' a awron mangyatab atamon mabistan gun-guna. ¹⁰Kanya' nin antaran iti a pagkanawanawa kontamo, gumwa' atamon kaabigan sa sarban tawo, bale' lalun-laloyna konran kalalamo' tamon mampemper.

Masusuyot a Pammatalad na ni Pablo konran Taga Galacia

¹¹Konan siti anan parti nan surat, si'ko nin si Pablo anan mismo a mampanurat. Ma'kit moyon inalalaki koy surat ko.

¹²Sarain saray mampamasuet komoyo nin paturi', apes ra a mag'in nin maong sa pangngikit ran tutawo. Man-gaw'en ra in sa tana a makapall'is sara sa pakapadya'dya' bana' ta padya'dyaen rasara nin kapada ran Judio no iyakay ray kaalagawan nin patiti na ni Cristo sa kudos. ¹³Mataman nin sarain saray nipaturi' nin sigon sa Gugangan, kai ran lamang nin mantukiden in nin Gugangan. Rabay ra tamo' nin paturi' kamo ta pigaw nin maiparayo ra nin na'wit

^d 6:2 Mabasa et a maipa'ka' sa sayti sa Juan 13:34.

rakamo. ¹⁴Bale' si'ko, kai ako nin mipara-parayo sa wanin. Say kal-la nin maiparayo kon ibari-barita' ket say pipa'kaan nin patiti na ni Uunuren tamon Jesu-Cristo sa kudos ta sa patiti na ni Cristo sa kudos, nati anan na'teng a pangangapes ko sa makaayat a bubagay iti sa mundo, tan nati ana anamaet nin na'teng a pangangayat nin sain nin bubagay kongko. ¹⁵Ambo' nin maalaga no naturi' yay sayay tawo o kai; say maalaga ket say maparsa nayan uman nin Dios, a say pitatawo nan tawo ket masilyan. ¹⁶Sarba ran saray magkabyay sa sain nin akay, byan nasara kumon nin katinekan tan ka'dwan nasara kumon nin Dios. Wanin anamaet kumon konran sarba ran tutawo nan Dios.

¹⁷Wanti tana. Ket mangibwat sawanin, kasayna kumon nin si'numan nin mangulo, bana' ta say bigat sa lalaman ko nin mangibwat sa pammadya'dya' a nirangep ko bana' sa katutulok ko kona ni Cristo ket ipa'kit a aripen nako. ¹⁸Sapa kumon, bubsat, ta rumate' komoyo nga'min a bindisyon na ni Uunuren tamon Jesu-Cristo.

Peteg a wanin kumon.